

MEDIJI O ZDRAVSTVU

utorak, 17. septembar 2024.godine

RTS- Sepsa, problem koji čeka rešenje i u 21. veku

N1- Doktorka se snima za TikTok iz kola hitne pomoći i doma za stare:
Pokrenut postupak pred Etičkim odborom

B92- Više od 20 hiljada pritužbi na rad doktora u Srbiji za godinu dana; Kako se dokazuje lekarska greška?

B92- Od najsmrtonosnijeg oblika karcinoma u Srbiji godišnje umre 5.000 ljudi: Simptomi su veoma podmukli

Sepsa, problem koji čeka rešenje i u 21. veku

Sepsa pogađa i bogate i siromašne zdravstvene sisteme, ne bira mlađe ili starije, ili dete. Godišnje u svetu ugrozi živote oko 50 miliona ljudi. Profesor Radmilo Janković govorio je za RTS o tome kako sprečiti sepsu i kako brzo reagovati kada do nje dođe.

Sepsa je veliki globalni javno-zdravstveni problem jer u 21. veku i dalje odnosi mnogo života. Predstavlja najčešći uzrok smrti u jedinicama intenzivne nege.

„Gotovo 11 miliona ljudi svake godine umre od sepse. Posebno visoka incidenca umiranja je u zemljama u razvoju. Pogađa najslabije, najčešće one bolesne, najstarije, decu, novorođenčad, i dalje predstavlja veliki zdravstveni problem“, kaže profesor Radmilo Janković, predsednik Udruženja anesteziologa Srbije i direktor Klinike za anesteziologiju, reanimaciju i intenzivnu terapiju Kliničkog centra u Nišu.

Ovaj problem, kako kaže, najizraženiji je u jedinicama intenzivne nege jer su prouzrokovali sepse bakterije koje su rezistentne na veliki broj antibiotika.

„Najčešće u 20 odsto slučajeva nismo uspešni. Tako da je sepsa, bez obzira i na napredak tehnologije i u diagnostici i u, da kažem, metodologiji otkrivanja, i dalje, jako visoka sa mortalitetom od 20 do čak 50 odsto u zemljama u razvoju“, istakao je dr Janković.

Ključno je prepoznati sepsu na vreme jer i dalje postoji pravilo zlatnog sata preživljavanja.

„Mogućnost uspešnog preživljavanja se smanjuje za pet do sedam procenata ukoliko zakasnite sa terapijom svakog narednog sata. Zbog toga je kod prvih simptoma dezorijentisanosti, kada vidite da

osoba baš ne može da poveže nekoliko sentenci, kada čudno priča, što je posledica pada krvnog pritiska i loše perfuzije mozga, ukoliko ima jako visoku telesnu temperaturu ili neuobičajeno nisku temperaturu, ukoliko ima kratak dah ili ima frekventno disanje, izostenak mokrenja, to su već sigurni znaci da je sepsa progredirala i da predstavlja sistemski problem gde imate hipoperfuziju organa i gde nastupa nešto što je septički šok i onda je lečenje već mnogo, mnogo, mnogo teže“, objasnio je profesor Janković.

Velika otpornost mikroorganizama na antibiotike

Sepsa nastaje često i kao komplikacija dugotrajnog boravka u bolnicama, gde su prouzrokovajući sepsu najčešće multirezistentni sojevi bakterija, to jest stanovnici jedinica intenzivne nege bolničkih odaljenja ne samo u Srbiji nego i svuda u svetu.

„Po pravilu su to sada već gram negativne enterobakterije koje su jako rezistentne čak i na one najmodernije antibiotike kao što je karbaparem. S druge strane, neracionalne primene, naročito antibiotika širokog spektra. Mnogo je manji izbor antibiotika, ali svakako, ukoliko se dijagnoza sepsu nepobitno utvrdi unutar prvog sata“, istakao je dr Janković.

Doktorica se snima za TikTok iz kola hitne pomoći i doma za stare: Pokrenut postupak pred Etičkim odborom

Doktorica Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Beograd, D. T, na svom TikTok profilu objavila je seriju snimaka sa radnog mesta koji nisu u skladu sa profesijom. Kako je potvrđeno za Nova.rs, zbog snimanja transportovanja pacijenta, ali i korisnika doma za stare u kome takođe radi, protiv nje je pokrenut postupak pred Etičkim odborom.

Na snimcima, koje je doktorka D. T. objavljivala na TikTok profilu „DiamondDaxy“, ona je u prvom planu i vidi se kako se obraća pratiočima dok opisuju svoje radno mesto, piše Nova.rs.

Međutim, problem nije samo to, već to što je doktorka u svojim videima snimila i zdravstvenu ustanovu, kao i korisnice jednog doma za stare, navodi Nova.

Naime, u videu koji je snimljen u domu za stare, doktorka je na početku u belom mantilu sa stetoskopom, gde predstavlja svoje radno mesto i pacijente, da bi se na kraju iznenada pojavila u ljubičastoj haljini.

„E da vidite malo doktorku u drugačijem izdanju, da razbijemo predrasude da su sve doktorke stare, dosadne, ružne. E pa, nije tako, ima i onih zanimljivih“, kaže na početku videa u domu.

„Ovde doktorka radi svoje preglede. Pregledamo pacijente, radimo EKG“, priča dok snima radno mesto.

Ušla je i u prostoriju u kojoj su korisnice.

„Jao što ste divni, baš mi je drago. Jel vas dobro neguju ovde?“, pita ih doktorka, misleći na medicinske sestre i negovatelje koji rade u domu.

Sve snimke uklonila

U drugom videu, D. T. snima se na početku ispred vozila Hitne pomoći.

„Danas, ide doktorka da radi, da vam pokažem“, govori u videu.

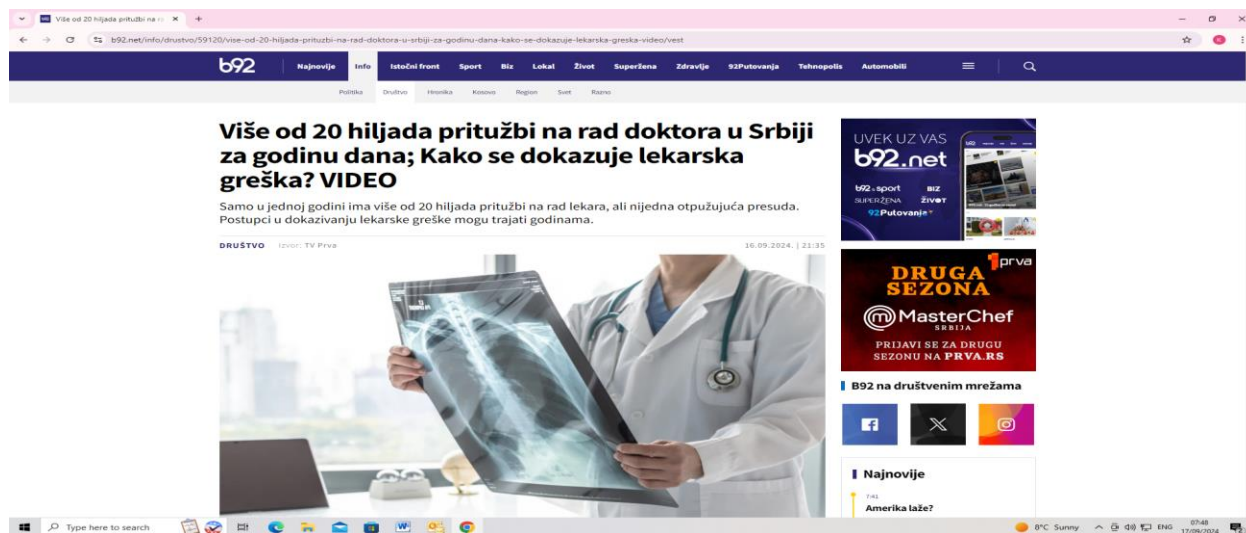
Video se nastavlja u vozilu koje se kreće prema bolnici. Iza nje, u zadnjem delu kola, gde inače prevoze pacijente, sedi jedna osoba i vidi se s leđa. Na kraju snimka, vidi se jasno ulaz u Kliniku za psihijatrijske bolesti „Dr Laza Lazarević“, a doktorka je sve uredno dokumentovala i objavila na društvenoj mreži TikTok, piše Nova.rs.

Nakon što su se snimci proširili mrežama, a glavna akterka u uniformi zdravstvene radnice bila izložena osudama, sve snimke je brže bolje uklonila. Ipak, na vreme su stigli do njenih nadređenih.

„O mogućim sankcijama koleginice, zbog emitovanja spornih videa sa radnog mesta odlučivaće Etički odbor i inspekcija Ministarstva zdravlja“, kaže za Nova.rs dr Goran Čolaković, direktor Hitne pomoći.

On je objasnio da se na jednom snimku vidi osoba koja sedi u zadnjem delu kola Hitne pomoći, ali da nije u pitanju pacijent.

„U tom delu sede i medicinski tehničari, tako da je na spornom snimku kolega. Ipak, postupak je pokrenut, pa ćemo videti šta će biti odlučeno“, kaže doktor Čolaković za ovaj medij.

Više od 20 hiljada pritužbi na rad doktora u Srbiji za godinu dana; Kako se dokazuje lekarska greška?

Samo u jednoj godini ima više od 20 hiljada pritužbi na rad lekara, ali nijedna otpužujuća presuda. Postupci u dokazivanju lekarske greške mogu trajati godinama.

Advokati ističu da se posebno privatnim klinikama više isplati da dobrovoljno plate pacijentu načinjenu štetu kako bi ćutao, nego da se njihova reputacija dovede u pitanje zbog nesavesnih lekara.

Postoje pacijenti kojima je bitna novčana naknada, ali i pacijenti kojima je bitnije da se utvrdi odgovornost lekara za počinjenu grešku.

"Šta god od ta dva, treba lekarsku grešku dokazati. Treba dokazati uzročno pogledičnu vezu između činjenja i ne činjenja lekara i štetne posledice koja je nastupila. Kada uđete u to vrzino kolo, prvo to može da traje dug niz godina, s jedne strane, a sa druge je izuzetno neizvesno zbog lekarske solidarnosti", rekao je advokat Ivan Ninić.

"Tu su dosta pacijenti u pravu. Lekar koji se opredelio da se bavi medicinom on mora da pokaže maksimalnu korektnost ljubaznost razumevanje za pacijenta koji je došao iako se radi o totalno bezazlenoj bolesti", kaže doktor medicine Miljko Ristić.

Za pacijenta je njegova bolest najveća, ističu lekari, ali, ko utvrđuje propuste kada pacijent želi da istera pravdu?

"Utisak je da se posebna pažnja kod lekarske greške posvećuje samo u onim slučajevima gde je nastupio smrtni ishod i smrt kao štetna posledica. U ovim drugim slučajevima gde je došlo do sakaćenja telesnog

oštećenja mislim da se tu stvari drugačije posmatraju i od strane tužilaštva pa i od nadzornih tela ministarstva zdravlja", dodaje Ninić.

"Za jednu godinu dana bilo je 23 hiljade primedbi od pacijenata iz Srbije na lečenje u zdravstvu Srbije. To se jedno vreme objavljivalo u novinama, negde na dnu da to ne pravi neku paniku i tako dalje. Nije to mali broj", rekao je Ristić.

Nezadovoljni pacijenti mogu zahtevati i vanrednu spoljnu kontrolu kako bi se utvrdila lekarska greška, ali u praksi, ni oni ne donesu rešenje da je njihov kolega kriv. Za dokazivanje krivice mora postojati očigledna namera doktora da napravi grešku, što je gotovo nemoguće dokazati ističu advokati.

U svetu se drugačije gleda na taj problem, jer postoje drugi sistemi koji utiču na smanjenje grešaka u medicini, ističu lekari i dodaju da postoje bolnice u kojima postoje javni spiskovi nepopularnih lekara ili su pacijenti sa njima nezadovoljni.

Lekari ističu da veliki broj pacijenata pogrešno veruje da su pogrešno lečeni i da nakon razgovora sa lekarima odustanu od tužbe. Ali, ima i onih koji još uvek čekaju na odgovore.

Od najsmrtonosnijeg oblika karcinoma u Srbiji godišnje umre 5.000 ljudi: Simptomi su veoma podmkli

Karcinom pluća, najsmrtonosniji oblik raka svake godine u Srbiji odnese živote 5.000 ljudi, a lekari apeluju na preventivne preglede da bi se bolest otkrila na vreme.

"Karcinom pluća je najsmrtonosniji oblik karcinoma i odnosi veliki broj života na godišnjem nivou u našoj zemlji. Godišnje oko 5.000 ljudi izubi bitku sa ovom bolešću. Na VMA, na Odeljenju za grudnu hirurgiju,

zato vodimo računa da pacijente na vreme dijagnostikujemo i da ih što brže lečimo", objašnjava pukovnik prof. dr Nebojša Marić, specijalista grudne hirurgije i načelnik Odeljenja za grudnu hirurgiju VMA.

Karcinom pluća može da se leči na nekoliko načina, a od ključni faktor je da se na vreme javite lekaru.

"Lečenje je multimodalno, podrazumeva i hiruško lečenje i primenu radioterapije i hemioterapije. Tudimo se da tim koji okupljamo primenjuje brzo bilo koji od tih modaliteta. Do izlečenja može doći ako se bolest otkrije na vreme, ali nažalost to je veoma podmukla i prikrivena bolest čiji su simptomi često slični sa drugim bolestima zbog čega se pacijenti često ne jave lekaru na vreme. Treba poštovati šablonske korake i krenuti od lekara opšte prakse ukoliko imate kašalj, posebno duži kašalj, iskašljavanje krvi. Nakon toga se dijagnostikovanje produbljuje", savetuje pukovnik prof. dr Nebojša Marić.

Doktor Marić je među prvima izveo revolucionarnu VAC operaciju. U pitanju je manje invazivna metoda, nakon koje je opravak značajno brži.

"Videoasistirana operacija, VAC, je nešto što je moglo da se podvede pod pompezni izraz revolucionarno kada je počelo da se primenjuje u Srbiji. To danas izvode i specijalizanti grudne hirurgije kada pređu osnovni deo edukacije. To je intervencija koja podrazumeva odstranjenje dela obolelog pluća, nekad i celog pluća. Prednosti ove metode ogledaju se u manjim ožiljcima i u vidnom bolju koje i bolje nego kada radite otvorenu hirurgiju zato što koristite kamere koje uveličavaju", objašnjava pukovnik prof. dr Marić.

Koliko su terapije u Srbiji usklađene sa onima u Evropi i svetu?

"Od strane našeg RFZO se prate ti trendovi i naši pacijenti imaju mogućnost da se leče na najsavremeniji način. Postoje određene varijacije, kada morate da vodite računa koji je pacijent prioritetniji, ali zbog toga je tu onkološki konzilijum koji se trudi da donese tu odluku na pravi način", objašnjava doktor.

"Uvek postoji šansa za lečenje"

Pukovnik prof. dr Nebojša Marić ističe da pacijentima treba da se stavi do znanja da postoji šansa za lečenje.

"Lduima treba objasniti da u kom god stadijumu bolesti da se nađu, postoje mogućnosti za njihovo lečenje. Postoje novi inovativni lekovi koji omogućavaju i da se pacijenti u četvrtom, najgorem stadijumu, bolesti leče", ističe Marić.